

KINDERGARTEN-FAMILY EDUCATIONAL PARTNERSHIP VERSUS CHILDREN'S ADAPTATION TO NEW EDUCATIONAL ENVIRONMENTS

PARTENERIATUL EDUCAȚIONAL GRĂDINIȚĂ-FAMILIE VERSUS ADAPTAREA COPIILOR LA NOI MEDII EDUCAȚIONALE

Valentina MÎSLIȚCHI, PhD, Associate Professor,
Department of Psychopedagogy and Special Psychopedagogy,
“Ion Creanga” State Pedagogical University of Chisinau
ORCID ID: 0000-0001-7868-4439

Cristina GUZUN,
Master in Educational Sciences, Manager, IET “Tic-Pitic Mioveni”,
Magdacesti village, Criuleni district, Republic of Moldova
ORCID ID: 0009-0008-6725-3199

CZU: 373.2:37.018.1

DOI: 10.46727/c.27-28-09-2024.p119-129

Abstract. *The article addresses the topic of making the children's adaptation to new educational environments more efficient by capitalizing on the kindergarten-family educational partnership.*

Through constructive, systematic and sustainable cooperation between educational agencies, a stimulating, supportive, cohesive environment is created, which encourages a coherent and efficient transition of children to kindergarten and contributes to achieving the expected performance.

The open communication, the sharing of goals and expectations, the active participation of parents and the continuous support of the efforts of children and educators are key elements that contribute to the child's success in the complex process of adapting to new educational/social environments.

Key words: *adaptation, preschoolers, educational partnership, kindergarten-family cooperation, interactionist approach, efficiency conditions, forms of partnership*

Incluziunea de succes a copiilor în medii noi educaționale precum instituția de educație timpurie necesită depunerea unui efort considerabil de adaptare la respectivul context psiho-social, care solicită mobilizarea tuturor resurselor de ordin bio-psiho-socio-pedagogic.

Adaptarea se manifestă la toate nivelurile structural-funcționale din a căror dinamică se constituie condiția umană, ca proces de schimbare „dezvoltat în mod voluntar sau involuntar, în scopul replasării organismului într-o poziție mai avantajoasă față de mediul său intern sau față de mediul înconjurător și presupunând capacitatea de a învăța” [apud 5, p. 13].

Strategia de dezvoltare „Educația 2030” precizează faptul că „procesul de adaptare psihosocială a copiilor în instituțiile de învățământ este unul continuu. Mediul educațional, abordările metodologice cu privire la socializare, adaptare psihosocială și educațională a copiilor sunt în permanentă schimbare, fiind determinate de contexte psihosociale reale, de particularitățile psihologice și comportamentale ale copiilor” [7].

Tranzițiile suportate de subiect pot provoca adesea neliniște și nervozitate, în special datorită noutății și incertitudinii pe care le implică. Familia joacă un rol crucial în procesul de adaptare, dat fiind faptul că sprijinul emoțional și încurajările din partea părinților ajută copiii să facă față emoțiilor negative, precum frica sau anxietatea. Copiii pot manifesta comportamente de retragere și instabilitate emoțională, dar, pe măsură ce cresc și încep să își dezvolte abilități de auto-control prin educație și socializare, atât în grădiniță, cât și acasă, aceste emoții devin mai ușor de gestionat [4, p. 20].

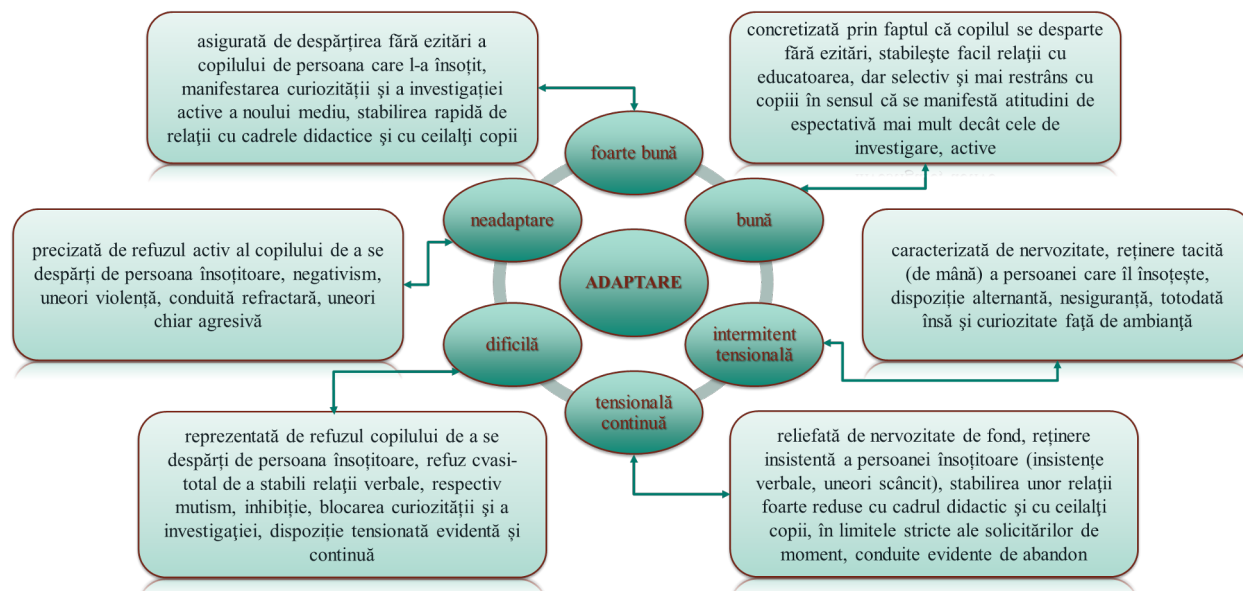
Adaptarea copilului la mediul grădiniței constituie un proces complex și multifactorial, influențat de variabile precum vârsta, particularitățile individuale, experiențele anterioare, sistemul relațiilor interpersonale, competențele deținute etc. Majoritatea copiilor reușesc să depășească obstacolele inițiale cu care se confruntă la debutul perioadei de adaptare, fiind susținuți de maturii preocupați să asigure progres și echilibrul dintre procesele de asimilare și acomodare.

În această dinamică, rolul educatorului devine esențial, acționând ca principal intermediar între copil și noul mediu educațional, în care se atestă fenomenul de transfer afectiv și de identificare, prin care antepreșcolarul/preșcolarul își îndreaptă atenția și afecțiunea către educator, perceput ca un substitut al legilor materne. Astfel, o mare parte din viața copilului se va desfășura în cadrul grădiniței, iar armonizarea interacțiunilor dintre mediul informal și cel formal va influența semnificativ dezvoltarea viitoare a acestuia.

Achizițiile dobândite de copil în respectiva perioadă au ca fundament deschiderea către lume, stadiul fiind deosebit de important întrucât oferă o orientare în și către lume, conturând limitele receptivității ulterioare a subiectului și construind primul univers al copilului ca univers de semnificații și ca realitate pe care el o interiorizează, făcând-o a sa [6, p. 99].

V. Mîslișchi susține că adaptarea exprimă calitatea și eficiența realizării concordanței dintre personalitatea subiectului și cerințele mediului educațional din instituția de învățământ. Adaptarea la noi medii educaționale implică compatibilitatea eforturilor, a dificultăților cu performanța fiecărui subiect ca individualitate umană de a rezolva sarcini specifice vârstei; presupune prezența capacității subiectului de a face față, de a răspunde pozitiv solicitărilor și exigențelor anturajului, implicându-se plenar în asimilarea informațiilor despre mediul respectiv, iar ulterior în acomodarea optimală la condițiile mediului determinat [5, p. 18].

U. Șchiopu și E. Verza evidențiază șase tipuri de adaptare a copilului la noi medii educaționale ce reflectă diverse niveluri ale adaptabilității: adaptare foarte bună; adaptare bună; adaptare dificilă, intermitent tensională; adaptare tensională continuă; neadaptare [apud 5, p. 167].

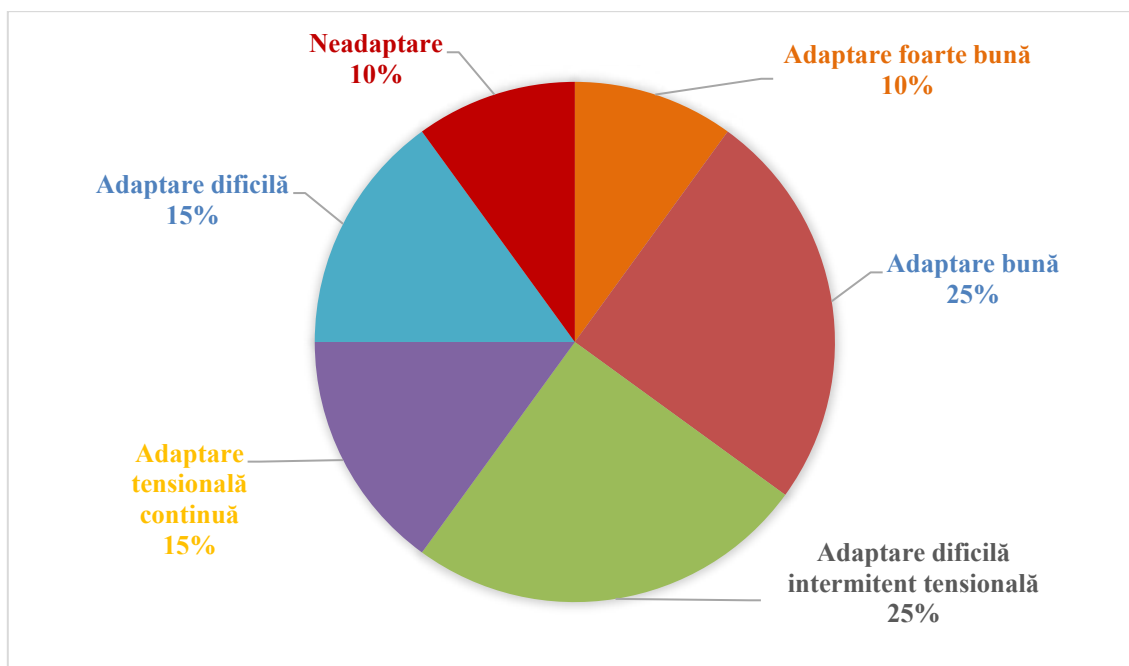
Figura 1. Tipuri de adaptare a copilului la noi medii educaționale după U. Șchiopu și E. Verza [apud 5, p. 167]

În contextul clasificării propuse de U. Șchiopu și E. Verza, prezentată în Figura 1, se poate observa gama variată a nivelurilor de adaptare a copiilor la noile contexte educaționale. Particularitățile specifice fiecărui nivel de adaptabilitate precizate de autorii U. Șchiopu și E. Verza au fost valorificate de către agenții educaționali din Instituția de Educație Timpurie „Tic-Pitic Mioveni” din satul Măgdăcești, raionul Criuleni, pentru a identifica dificultățile cu care se confruntă copii la intrarea în grădiniță și au direcționat ulterior intervențiile psiho-socio-pedagogice realizate

de familie și instituția de învățământ preșcolar, implementate în sprijinul asigurării progresului potențialului adaptativ al copiilor de vârstă antepreșcolară și preșcolară mică.

În perioada anului de învățământ 2021-2022, în IET „Tic-Pitic Mioveni” din satul Măgdăcești, raionul Criuleni, s-au urmărit asigurarea adaptabilității la mediul educațional din instituția de învățământ a 100 de copii cu vârsta cuprinsă între 1,5-3,5 ani.

Observațiile sistematice realizate de agenții educaționali privind comportamentul adaptativ/deadaptativ al copiilor în instituția de învățământ și în familie, conversația cu părinții, cadrele didactice, asistenții de educator, asistentul medical a permis identificarea nivelului adaptabilității copiilor la instituția de educație timpurie, care indică o distribuție variată a răspunsurilor de adaptare la noul mediu social.

Figura 1. Rezultatele (%) atestate de copii privind nivelul de adaptabilitate la mediul educațional din instituția de educație timpurie

În funcție de nivelul de adaptare al copiilor, datele investigației evidențiază următoarea situație:

- **Adaptare foarte bună (10%):** copiii din acest grup se caracterizează prin tranziție rapidă și fără dificultăți în despărțirea de persoana însoțitoare, ceea ce indică un nivel ridicat de securitate emoțională, disponibilitate crescută de explorare. Copiii manifestă curiozitate și implicare activă în noul mediu, stabilind rapid relații interpersonale pozitive atât cu personalul instituției, cât și cu ceilalți copii, fapt ce evidențiază o acomodare optimă, capacitate înaltă de integrare socială.
- **Adaptare bună (25%):** copiii se despart fără ezitări de persoana însoțitoare și stabilesc cu ușurință relații cu educatoarea, dar sunt mai selectivi în ceea ce privește interacțiunea cu ceilalți copii. Deși manifestă atitudini de investigare, acestea sunt mai reținute, copiii arătând o tendință de a observa mai mult decât de a participa activ. Aceasta sugerează un proces de adaptare progresiv, cu o integrare socială relativ bună, dar care necesită mai mult timp pentru a atinge un nivel optim de implicare în activități.
- **Adaptare dificilă, intermitent tensională (25%):** copiii experimentează o nervozitate moderată și reținerea față de despărțirea de persoana însoțitoare, ceea ce reflectă un nivel ridicat de nesiguranță. Totuși, aceștia își manifestă curiozitatea față de noul mediu, deși prezintă o dispoziție alternantă, oscilând între curiozitate și anxietate. Adaptarea este fluctuantă, ceea ce indică nevoia de suport suplimentar în procesul de acomodare pentru a consolida stabilitatea psiho-emoțională.

- ▪ *Adaptare tensională continuă* (15%): copiii manifestă nervozitate constantă și insistență clară asupra menținerii contactului cu persoana însoțitoare. Relațiile stabilite cu cadrul didactic și ceilalți copii sunt limitate, iar copilul răspunde doar la solicitări de moment. Comportamentul de abandon indică o dificultate pronunțată în gestionarea stresului asociat cu separarea și acomodarea la noul mediu educațional, cu necesitatea unor intervenții susținute pentru a reduce tensiunea psiho-emoțională.
- ▪ *Adaptare dificilă* (15%): copiii prezintă un refuz aproape total de a se despărți de persoana însoțitoare, manifestând tăcere și inhibiție în interacțiunile sociale. Blocarea curiozității și a activităților de explorare, nivelul crescut de tensiune, reticenta la interacțiuni indică faptul că acești copii se confruntă cu situații stresante, care împiedică dezvoltarea comportamentelor adaptative.
- ▪ *Neadaptare* (10%): copiii se remarcă prin negativism activ față de despărțirea de persoana însoțitoare, manifestând adesea comportamente agresive; se confruntă cu dificultăți majore în a accepta mediul educațional, exprimând un comportament refractar pronunțat, care poate include refuz verbal și uneori violență; se atestă nivelul înalt de rezistență la schimbarea condițiilor de mediu, persistența dezechilibrului constant între procesele de asimilare și acomodare, indicând necesitatea implementării intervențiilor psihopedagogice pentru facilitarea tranziției la noul mediu educațional.

Analiza datelor experimentale privind nivelul adaptabilității copiilor la mediul educațional din instituția de educație timpurie reliefează diversitatea modurilor de adaptare manifestate de copii, reflectând diversele grade de securitate emoțională, capacități de socializare și mecanisme de gestionare a separării de persoanele de referință afectivă, de care s-au atașat. Rezultatele relevă o gamă largă de comportamente adaptative și dezadaptative, de la o tranziție armonioasă și activă în mediul educațional, până la dificultăți majore de integrare și reacții tensionate sau chiar refractare.

Datele evidențiază faptul că un procent semnificativ al copiilor (în medie, 55%) prezintă dificultăți de adaptare de la ușoare, moderate la severe, prin dificultăți de interrelaționare, nervozitate intermitentă, refuz activ de integrare etc., fapt ce subliniază necesitatea implementării strategiilor educaționale și de intervenție psihologică care să vizeze sprijinul maturilor oferit constant copiilor pentru a reduce dezechilibrul asociat cu tranziția la noul mediu educațional.

Totodată, 35% dintre copii manifestă o adaptare bună sau foarte bună, ceea ce indică prezența echilibrului dintre asimilare și acomodare, atestă sporirea potențialului adaptiv în condiții educaționale favorabile, confirmând importanța unui mediu stimulant și susținător pentru o tranziție eficientă, accentuând importanța unui cadru bio-psihopedagogic orientat spre nevoile de ordin fiziologic, psihologic, social, pedagogic ale fiecărui copil.

Adaptabilitatea copiilor este influențată atât de particularitățile individuale, cât și de suportul oferit de mături, de calitatea relațiilor sociale stabilite în noul mediu, ceea ce subliniază necesitatea unor intervenții personalizate și flexibile pentru a sprijini acest proces complex.

Adaptarea copiilor la mediul educațional din instituția de învățământ preșcolar este strâns legată de cooperarea eficientă între grădiniță și familie. Valorificarea parteneriatului dintre părinți și specialiștii din instituția de educație timpurie permite înțelegerea complexă a nevoilor individuale ale fiecărui copil, creează un mediu de sprijin reciproc, iar prin implicarea activă, coerentă a agenților educaționali se facilitează o tranziție armonioasă, fără dificultăți majore pentru copil, consolidându-se sentimentul de siguranță și încredere necesar pentru incluziunea educațională de succes.

Aderăm la opinia cercetătoarelor D. Antoci și V. Birtok-Andrasciuc, în accepțiunea cărora parteneriatul educațional constituie demersul educațional care prin comunicare, conformitate, creativitate, coeziune, coerență și eficiență, asigură socializarea și cooperarea partenerilor în soluționarea unei probleme de interes comun și creează o stare de siguranță și confort [1, p. 154].

Considerăm că pentru a se optimiza interacțiunea autentică, eficientă a agenților educaționali și pentru a se asigura progresul adaptiv al copiilor este necesar să existe:

- confruntare de idei, opinii și concepții divergente, confruntare de argumente;
- schimb de experiențe și bune practici între partenerii educaționali;

- deschidere către strategii pedagogice inovative;
- implicare activă și continuă a părinților în procesul educațional și în luarea deciziilor legate de dezvoltarea copilului;
- evaluare constantă și ajustare a intervențiilor educaționale, bazată pe feedback-ul oferit de ambele părți, pentru a răspunde nevoilor specifice ale copiilor.

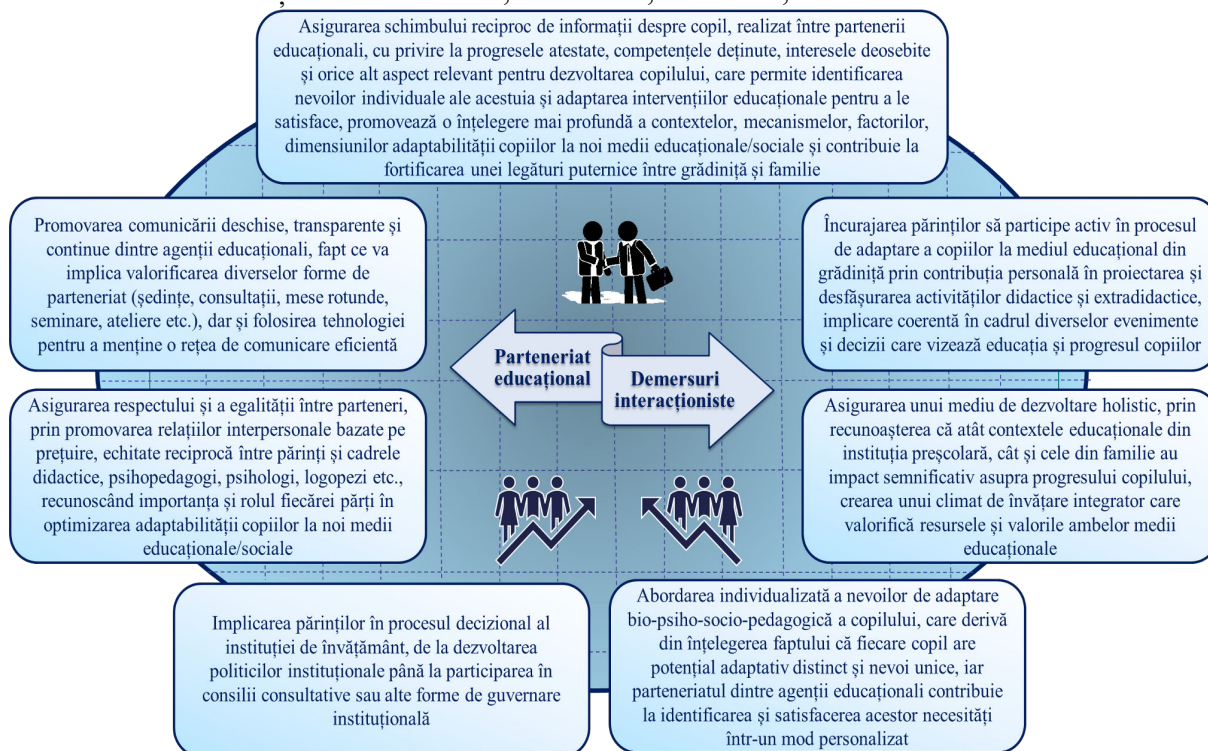
Demersurile interacționiste reflectate în parteneriatul educațional grădiniță-familie axat pe adaptarea copiilor la mediul educațional din grădiniță pun accentul pe cooperarea continuă și activă dintre agenții educaționali în vederea asigurării contextelor relevante eficientizării adaptabilității copiilor la noi medii educaționale. În această ordine de idei, un element esențial este promovarea comunicării deschise și transparente, care se realizează prin diverse forme de parteneriat educațional, de la ședințe și consultații, până la seminare, training-uri și utilizarea tehnologiei pentru a menține o rețea de comunicare eficientă.

Un alt aspect fundamental este schimbul reciproc de informații despre progresul copilului, interesele și nevoile sale educaționale, ceea ce permite adaptarea intervențiilor educative și înțelegerea profundă a fiecărui copil, promovează legătura strânsă între grădiniță și familie, esențială pentru succesul copilului în noul mediu.

De asemenea, implicarea activă a părinților în activitățile didactice și extradidactice contribuie semnificativ la procesul de adaptare a copilului, implicare ce consolidează cooperarea dintre familie și instituția preșcolară, creând un mediu de dezvoltare holistic, în care resursele și valorile ambelor medii educaționale se împletesc pentru a susține evoluția copilului.

O componentă importantă este și promovarea respectului și egalității între partenerii educaționali, recunoscând rolul fiecărei părți, fie că este vorba de părinți, cadre didactice sau alți specialiști implicați în optimizarea adaptabilității copilului la noi medii sociale și educaționale (psihopedagogi, psihologi, cadre didactice de sprijin, logopezi, asistenți sociali, medici etc.).

Totodată, implicarea părinților în procesul decizional al grădiniței, prin participarea în consilii consultative sau în elaborarea politicilor instituționale, întărește parteneriatul și sprijină crearea mediului educațional colaborativ, stimulat, armonios, incluziv.

Figura 2. Demersuri interacționiste definitorii parteneriatului educațional grădiniță-familie axat pe eficientizarea adaptabilității copiilor la noi medii educaționale (după V. Mîslițchi)

Precizăm faptul că în cadrul IET „Tic-Pitic Mioveni”, în contextul realizării parteneriatului educațional grădiniță-familie axat pe asigurarea adaptabilității copiilor la noi medii educaționale/sociale, am ținut cont de anumite condiții psiho-socio-pedagogice [2, p. 122], printre care nominalizăm:

- *Acceptarea diferențelor și a opțiunilor distincte:* În cooperarea cu părinții și ceilalți membri ai comunității educaționale ne-am angajat să acceptăm și să respectăm diversitatea de opinii și valori, creând astfel un mediu incluziv și deschis.
- *Egalizarea șanselor de participare la o acțiune comună:* Ne-am asigurat că toți partenerii au acces la resursele și oportunitățile necesare pentru a facilita adaptarea optimă a fiecărui copil, luând în considerare nevoile și capacitățile individuale ale acestora.
- *Interacțiuni acceptate de toți partenerii:* Am promovat comunicarea și interacțiunile pozitive între părinți, cadre didactice, copii și membrii comunității, creând un climat de încredere și respect reciproc, schimburi și relații între partenerii educaționali care sunt mutual agreeate, respectând necesitățile și așteptările fiecărei părți implicate.
- *Comunicare eficientă între parteneri:* Ne-am angajat să menținem canale deschise și eficiente de comunicare între toți actanții implicați în educația copilului, pentru a asigura codificarea și decodificarea eficientă a mesajelor educaționale, feedback-ul constant și clarificarea oricărui neînțelegeri, toți partenerii fiind informați și implicați activ în procesul de adaptare a copiilor.
- *Colaborare și cooperare:* Lucrăm împreună în echipe multidisciplinare, în care fiecare membru își aduce contribuția în vederea îndeplinirii obiectivelor educaționale și rezolvării dificultăților specifice fiecărui copil. Parteneriatul este, astfel, perceput drept modalitatea relevantă de comunicare, cooperare și colaborare între toți agenții implicați în procesul educațional, în vederea asigurării unei adaptări de calitate, a dezvoltării armonioase și integrate a copilului. Această abordare încurajează o viziune holistică și comunitară asupra educației, în care toți factorii implicați lucrează împreună pentru a sprijini evoluția fiecărui copil.

În cadrul atelierelor de lucru, a seminarelor s-a discutat despre necesitatea deținerii de către cadrele didactice a calităților personale și a competențelor profesionale care să asigure dezvoltarea holistică a copiilor și să faciliteze adaptarea acestora la noile contexte educaționale, în parteneriat cu părinții. Printre aspectele definiției în acest sens, s-au nominalizat cele precizate de M. Dumitrana [3, p. 117-121], a căror sinteză și completare o prezentăm în conținuturile care urmează:

- *Afinitate față de copii:* este esențial ca educatorul să ateste o veritabilă plăcere în interacțiunea cu copiii, să-i aprecieze așa cum sunt, să fie un model de toleranță, corectitudine, bunăvoință etc., să fortifice acțiunile de combatere împreună cu părinții a stereotipurilor și prejudecăților;
- *Model de conduită:* educatorul trebuie să servească drept model de comportament pentru copil, oferindu-i un exemplu de conduită etică. De asemenea, trebuie să fie conștient că și părinții sunt influențați de exemplul său, astfel că relația cu aceștia trebuie să fie una de cooperare bazată pe respect reciproc, empatie, profesionalism, etalon de dedicare și competență;
- *Cunoștințe teoretice și abilități practice:* este necesar ca educatorul să aibă o înțelegere profundă a copilului și a practicilor de adaptare, valorificând cunoștințele deținute cu referire la procesul de adaptare pentru a crea un mediu propice echilibrului dintre asimilare și acomodare, a valoriza factorii și mecanismele adaptabilității, a ține cont de dimensiunile adaptării: fiziologică, psihologică, socială, pedagogică.
- *Atitudine pozitivă față de familie:* educatorul își asumă rolul de a lucra împreună cu familia copilului, având în vedere contextul familial și influențele acestuia asupra copilului. Aceasta implică sprijinirea și încurajarea părinților în nevoile și dificultățile cu care se confruntă, favorizând comunicarea deschisă, asertivă și empatică, adaptarea strategiilor educaționale la specificul fiecărei familii, conlucrare constantă pentru a dezvolta un mediu educațional coerent și stabil pentru copil, transparentă în comunicarea despre progresul copilului și tehnologiile educaționale utilizate, sprijin activ în oferirea de soluții și sugestii pentru dezvoltarea copilului, compasiune în relațiile cu copiii și părinții, oferind sprijin emoțional și înțelegere, integritate în acțiuni și decizii, demonstrând corectitudine și onestitate, responsabilitate față de educația și bunăstarea copilului.

În vederea asigurării adaptabilității copiilor la specificul procesului educațional din grădiniță, obiectivele strategice pe care ne-am axat au vizat acțiuni realizate cu varii categorii de beneficiari, având intenția de a fortifica un parteneriat educațional viabil și solid (Tabelul 1).

Tabelul 1. Intervenții de eficientizare a adăpării copiilor la mediul educațional formal în contextul valorificării parteneriatului grădiniță-familie

<i>Acțiuni</i>	<i>Obiective</i>	<i>Indicatori de succes</i>
Dezvoltarea unui mediu educațional sigur și primitiv pentru preșcolari	Asigurarea unui mediu familiar și atractiv care să reducă anxietatea față de mediu nou prin vizite progresive la grădiniță și activități de familiarizare	Numărul copiilor care se adaptează rapid la programul zilnic; scăderea anxietății și a rezistenței față de separarea părinților
Crearea parteneriatului educațional eficient între familie și grădiniță	Consolidarea relației dintre părinți și educatori prin scop, activități comune, pentru a sprijini împreună adaptabilitatea copiilor la noi medii educaționale	Participarea activă a părinților la diverse forme de parteneriat axate pe problema adăpării copiilor la grădiniță, feedback pozitiv de la părinți privind cooperarea cu instituția de învățământ preșcolar
Promovarea unei tranziții armonioase, coerente între mediul familial și cel formal	Asigurarea continuității intervențiilor educaționale din instituția de învățământ preșcolar și familie în vederea asigurării tranziției optime a copiilor și adaptarea eficientă la mediul educațional formal	Consolidarea relației dintre părinți și educatori prin realizarea activităților tematice comune, pentru a sprijini împreună adaptabilitatea copiilor
Asigurarea dezvoltării emoționale a copiilor în procesul de adaptare	Încurajarea copiilor să exprime emoții și să gestioneze schimbările prin activități de jurnal emoțional și discuții cu părinții și educatorii	Copiii care exprimă stările afective într-un mod sănătos și primesc sprijin emoțional adecvat din partea adulților
Îmbunătățirea competențelor de comunicare între copii, părinți și educatori	Asigurarea comunicării deschise între toți subiecții implicați (copii, părinți, educatori etc.) pentru a aborda orice provocări în procesul de adaptare și a facilita soluții constructive, viabile	Creșterea numărului de interacțiuni pozitive între copii și educatori, feedback-ul constant din partea părinților și educatorilor privind progresul copilului
Promovarea stilului parental democratic ce evidențiază un părinte implicat în procesul educațional, sensibil la nevoile copilului	Formarea psihopedagogică a părinților cu privire la importanța sprijinirii copiilor și a menținerii unei atitudini pozitive față de grădiniță prin implicarea constantă în activități educative comune	Gradul de confort al copiilor în mediul educațional, observat prin interacțiuni pozitive cu educatoarele și colegii; sporirea implicării părinților în evenimentele organizate în mediul educațional formal

Crearea unui program educațional personalizat pentru adaptabilitate	Adaptarea activităților educative la nevoile individuale ale copiilor prin colaborarea cu părinții pentru a monitoriza și evalua progresul fiecărui copil în parte	Sporirea motivației părinților de a-și aduce contribuția în implementarea planurilor educaționale individualizate pentru copiii care întâmpină dificultăți majore în adaptare
---	--	---

În conținuturile care urmează prezentăm și alte exemple din intervențiile realizate în cadrul IET „Tic-Pitic Mioveni” în vederea asigurării adaptării eficiente a copiilor la mediul educațional din grădiniță:

● *Crearea unui mediu inclusiv, empatic, coeziv:*

1. Jocuri de rol: copiii au jucat roluri în diferite scenarii pentru a învăța să înțeleagă și să răspundă la emoțiile altora (Puișorul curios, Motănașul prietenos, Cățelușul Tărcuș, Vulpea cea șireată etc.).
2. Citirea poveștilor: am lecturat împreună cu copiii povești care pun accent pe empatie, susținere reciprocă etc., urmate de discuții ulterioare despre cum se simt, acționează personajele.
3. Cercul de împărtășire: am participat împreună cu copiii în sesiuni zilnice în care au împărtășit sentimentele și experiențele, încurajând ascultarea activă și empatia.

● *Feedback pozitiv constant:*

1. Jurnalul de realizări: avem pentru fiecare copil un jurnal unde notăm realizările și comportamentele pozitive.
2. Carduri de laude: oferim carduri speciale pe care copiii le primesc pentru comportamente pozitive, care pot fi luate acasă pentru a le arăta părinților.
3. Panoul de apreciere: pe panoul valorizării afișat în grupă plasăm informații despre realizările, conduitele prosoziale, adaptative ale copiilor.

● *Modelarea comportamentelor prosoziale prin exemplul personal:*

1. Ziua Modelului: am demonstrat comportamentul pozitiv în diferite situații, explicându-le copiilor motivele din spatele acțiunilor.
2. Activități de consolidare a grupului: valorificăm implicarea copiilor în jocuri de echipă, exerciții de cooperare, discuții în cerc, activități creative comune, proiecte de grup, demonstrând colaborare și respect reciproc.
3. Momente de reflecție: educatorii își împărtășesc propriile experiențe de auto-îmbunătățire și învățare continuă, reflectate în cadrul *Jurnalului de Reflecție* unde sunt notate zilnic observațiile privind comportamentele adaptative/dezadaptative ale copiilor manifestate în activitățile desfășurate.
4. Sesiuni de feedback: am organizat întâlniri, consultații individuale și de grup cu educatorii, unde am discutat despre comportamentele observate, intervențiile educaționale implementate.
5. Workshop-uri de dezvoltare profesională: am participat în diverse cursuri și workshop-uri în cadrul cărora am urmărit dezvoltarea competențelor profesionale pe problema adaptabilității sociale a copiilor de vârstă antepreșcolară și preșcolară.

● *Asigurarea transferului inovativ în practica educațională:*

1. Proiecte de artă: am combinat și implementat diverse activități artistice, ținând cont de abilitățile preșcolarilor.
2. Jocuri de construcție: am pus la dispoziția copiilor diverse mijloace de învățământ pentru a-și dezvolta abilitățile motorii, percepția spațiului, creativitatea, capacitatea de a interrelaționa eficient cu ceilalți.
3. Jocuri dinamice: am pus în practică diverse activități fizice adaptate vârstei în care am valorificat diverse jocuri dinamice pentru a dezvolta copiii abilitățile motorii, coordonarea, orientarea în spațiu etc.
4. Ateliere de invenție: am organizat spații unde copiii creează noi jucării, îmbină forme și culori în mod creativ, identifică soluții la probleme simple.

5. Proiecte de explorare: am organizat activități în care copiii explorează diferite materiale, am abordat diverse tematici care încurajează curiozitatea și investigarea, cum ar fi experimentele științifice adaptate vârstei;
  6. Teatrul de păpuși: am creat și prezent spectacole cu păpuși pentru a stimula imaginația, flexibilitatea și expresivitatea vorbirii, a asigura starea de bine a copiilor.
- *Implementarea formelor de parteneriat grădiniță-familie axate pe asigurarea adaptabilității copiilor la mediul educațional din instituția de învățământ preșcolar:* Masa Rotundă „Familia și grădinița – parteneri egali în facilitarea adaptării preșcolarilor la noi medii educaționale”; activități de mentorat valorificate în perioada de adaptare a copiilor la grădiniță; vizite; Seminarul „Împreună găsim cheia spre inima copilului”; Ședința cu părinții „Adaptarea preșcolarilor la grădiniță: provocări și soluții prin parteneriat educațional”; **Atelierul „Cunoaște-ți grădinița!”**; Seminarul „Seri de lectură împreună cu părinții”; Atelierul „Povestea – instrument relevant în adaptarea copiilor la grădiniță” etc.;

Parteneriatul educațional grădiniță-familie axat pe eficientizarea adaptării copiilor la mediul educațional formal s-a realizat prin:

- întâlniri periodice: am desfășurat întâlniri cu părinții pentru a discuta progresul și dificultățile cu care se confruntă împreună cu copii în procesul de adaptare, elucidarea soluțiilor viabile etc.;
- newsletter lunar: am creat un jurnal cu informații, fotografii despre activitățile realizate cu copiii în grădiniță, oferindu-le sugestii părinților pentru a continua intervențiile în mediul familial;
- valorificarea platformelor online: am folosit diverse platforme online în comunicarea cu părinții, oferindu-le acces la resurse educaționale;
- organizarea grupurilor de suport: am creat grupuri de suport pentru părinți în cadrul cărora s-au împărtășit experiențe și bune practici, sugestii relevante pentru eficientizarea adaptării copiilor la noi medii educaționale/sociale.
- implementarea diverselor forme de parteneriat: am organizat mese rotunde, lectorate, ateliere de lucru, seminare etc., în cadrul cărora s-a pus accent pe formarea competențelor parentale în vederea asigurării susținerii copiilor în procesul de adaptare la grădiniță.

Printre cele mai semnificative forme de cooperare dintre agenții educaționali specificăm:

1. Vizite progresive la grădiniță (înainte de începe frecventarea)
  - Scop: familiarizarea copilului cu mediul educațional nou, cadrele didactice.
  - Detalii: părinții și copiii au realizat vizite de scurtă durată, în cadrul cărora copiii au explorat spațiile grădiniței, jucându-se cu jucăriile și interacționând cu educatoarele într-un cadru educațional empatic, protector, sigur.
  - Implicarea părinților: părinții au participat la activități alături de copii, discutând cu educatorii despre așteptările și temerile lor.
2. Atelier „Cunoaște-ți grădinița!”
  - Scop: crearea unui cadru de siguranță prin activități creative.
  - Detalii: a fost organizat un atelier creativ unde copiii, împreună cu părinții, au desenat și au construit modele cum arată grădinița; s-au pus în discuție activitățile relevante din mediul educațional al grădiniței.
  - Implicarea părinților: părinții au discutat constructiv cu copiii despre activitățile care se derulează într-o zi obișnuită la grădiniță, astfel încât să reducă anxietatea.
3. Întâlniri/consultații tematice pentru părinți și educatori
  - Scop: împărtășirea experiențelor autentice și consolidarea parteneriatului educațional.
  - Detalii: s-au organizat întâlniri în care părinții au discutat despre provocările și soluțiile legate de adaptarea copiilor la grădiniță; s-au oferit recomandări, sugestii practice și resurse pentru gestionarea eficientă a tranziției copiilor din mediul educațional informal în cel formal.
  - Implicarea părinților: părinții au coîmpărtășit modalitățile optime care au facilitat adaptarea copiilor la grădiniță.

4. Ateliere care să sprijine valorificarea de către agenții educaționali a jocurilor de rol cu referire la mediul educațional din grădiniță

- Scop: familiarizarea copiilor cu rutina zilnică și activitățile din grădiniță.
- Detalii: părinții au organizat acasă jocuri de rol în care se simulează activitățile de la grădiniță, precum activitățile didactice, servirea mesei, ora de poveste, pregătirea pentru plimbare etc., asigurând continuitatea intervențiilor educaționale și crearea mediului psiho-emoțional propice adaptării copiilor.
- Implicarea părinților: părinții și-au încurajat copiii să se joace „de-a grădinița” acasă, consolidând astfel rutina și regulile învățate.

5. Activitatea „Ziua Părinților la Grădiniță”

- Scop: implicarea activă a părinților în activitățile educaționale.
- Detalii: am organizat o zi specială în care părinții participă la activitățile zilnice alături de copii, experimentând direct provocările și bucuriile din rutina zilnică a copiilor, consolidând relațiile interpersonale pozitive, valorificând oportunitățile de a observa progresul copiilor etc.
- Implicarea părinților: părinții au participat activ la activitățile didactice și extradidactice, au observat interacțiunile copilului cu ceilalți copii și educatorii.

6. Jurnalul de adaptare – spațiul psiho-emoțional

- Scop: monitorizarea emoțiilor copilului și sprijinirea exprimării constructive a acestora.
- Detalii: părinții au lucrat împreună cu copiii la elaborarea unui jurnal al emoțiilor, în care au notat cum se simt în primele săptămâni de frecventare a grădiniței. Am creat în grupă un „colț al emoțiilor”, în care copiii să vorbească deschis despre cum se simt, iar acasă părinții de asemenea au discutat cu copiii despre stările emoționale legate de grădiniță, colegi, activități realizate etc. .
- Implicarea părinților: părinții și-au încurajat copiii să discute deschis și să exprime emoțiile despre experiențele lor zilnice de la grădiniță.

7. Serile de lectură împreună cu părinții

- Scop: valorificarea poveștilor în sporirea confortului emoțional și familiarizarea copiilor cu mediul educațional din grădiniță.
- Detalii: am organizat seri de lectură acasă, unde s-au citit povești despre grădiniță, prietenie, reguli ce necesită a fi respectate, asigurându-se colaborarea copiilor cu părinții inclusiv la alegerea poveștilor.
- Implicarea părinților: părinții au citit copiilor povești, oferindu-le oportunitatea de a discuta despre diferite emoții, situații legate de grădiniță.

Prin implementarea formelor de parteneriat dintre agenții educaționali am urmărit crearea unui mediu de cooperare constructiv, dinamic, persistent, solidar între părinți, copii, educatori, care să fortifice încrederea reciprocă și sprijinul între toți partenerii implicați și să favorizeze adaptarea optimă a copiilor la noul cadru educațional formal.

Concluzii:

1. Parteneriatul educațional grădiniță-familie reprezintă un factor esențial în asigurarea adaptării optime a copiilor la mediul educațional din instituția de învățământ preșcolar și a succesului pe termen lung în procesul de dezvoltare.
2. Prin cooperarea constructivă, sistematică și durabilă între agenții educaționali se creează un mediu stimulant, susținător, unitar, care încurajează o tranziție coerentă și eficientă a copiilor la grădiniță și contribuie la obținerea performanțelor scontate.
3. Comunicarea deschisă, împărtășirea obiectivelor și a așteptărilor, participarea activă a părinților și susținerea continuă a eforturilor copiilor, a educatorilor constituie elemente cheie care contribuie la succesul copilului în procesul complex de adaptare la noi medii educaționale/sociale.
4. Demersurile interacționiste desfășurate în contextul parteneriatului educațional grădiniță-familie evidențiază importanța unei colaborări eficiente între toți actorii implicați pentru a asigura adaptarea optimă a copilului la noi medii educaționale. Prin menținerea unei comunicări

constante și transparente, atât părinții, cât și cadrele educaționale contribuie la o înțelegere profundă a nevoilor copilului, ceea ce facilitează adaptarea intervențiilor educaționale și creează un mediu de dezvoltare holistic, în care copilul se simte în siguranță și susținut. Participarea activă a părinților în activități educative și decizionale întărește relația dintre grădiniță și familie, iar recunoașterea reciprocă a rolurilor și competențelor fiecărui partener contribuie la colaborarea, cooperarea, comunicarea continuă, persistentă, bazată pe respect și egalitate. Cooperare constructivă, caracterizată prin interes, scopuri și valori comune, bazată pe caracterul benevol și persistența în timp a relațiilor, cu asumarea responsabilităților tuturor părților față de rezultatul obținut fortifică relațiile partenariale și creează o bază solidă pentru asigurarea succesului adaptativ al copiilor în noile contexte educaționale. Astfel, parteneriatul educațional se dezvoltă ca un proces dinamic, centrat pe susținerea adaptabilității și dezvoltării multiaspectuale a copilului.

5. Conjugarea eforturilor comune a tuturor agenților educaționali în asigurarea adaptabilității preșcolarilor la noi medii educaționale/sociale atestă multiple avantaje: recunoașterea și aprecierea reciprocă între parteneri, îmbunătățirea rezultatelor partenerilor în soluționarea problemei de interes comun ce vizează sporirea potențialului adaptativ al copiilor, încurajarea responsabilității partenariale, dezvoltarea unei comunități coezive, adaptarea la nevoile individuale ale beneficiarilor direcți și indirecti ai proiectului de parteneriat, sporirea satisfacției agenților educaționali, construirea unei relații partenariale solide în realizarea scopului și a obiectivelor comune, promovarea și dezvoltarea practicilor partenariale de succes.

Bibliografie:

1. BIRTOK-ANDRASCIUC, V. *Socializarea preșcolarilor în contextul parteneriatului educațional grădiniță-familie*: tz. de doct. în științe ale educației. Chișinău, 2023. 172 p.
2. CRISTEA, S. *Dicționar de termeni pedagogici*. București: Editura Didactică și Pedagogică, 1998. 479 p. ISBN 973-30-5130-6.
3. DUMITRANA, M. *Copilul, familia și grădinița*. București: Editura Compania, 2000. 124 p. ISBN:973-8119-09-X.
4. GLAVA, A., GLAVA C. *Introducere în pedagogia preșcolară*. Cluj-Napoca: Dacia Educațional 2002. 276 p. ISBN 973-35-1471-3.
5. MÎSLIȚCHI, V. *Adaptarea școlară: suport de curs*. Chișinău: Pulsul Pieței, 2024. 425 p. ISBN 978-9975-3674-2-4.
6. STĂNCIULESCU, E. *Sociologia educației familiale*. Iași: Polirom, 1997. 280 p. ISBN 973-681-126-3.
7. *Strategia de dezvoltare „Educația 2030”*. HG nr. 114/2023 **cu privire la aprobarea Strategiei de dezvoltare „Educația 2030” și a Programului de implementare a acesteia pentru anii 2023-2025**. In: Monitorul Oficial Nr. 134-137, Art. 289, 20-04-2023. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=136600&lang=ro